

ЗМІСТ

ВНУТРІШНЯ ПОЛІТИКА.....	1
НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА І ОБОРОНА.....	3
ЕКОНОМІКА.....	3
ЕНЕРГЕТИКА.....	4
СОЦІАЛЬНА СФЕРА.....	5
СОЦІОЛОГІЯ.....	5
ПОДІЇ ЦЕНТРУ РАЗУМКОВА.....	6

ПАРТІЙНА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ДИНАМІКА І ЧИННИКИ ЗМІН

Дослідження з проблем розвитку політичних партій і партійної системи України є постійним пріоритетом діяльності Центру Разумкова, зважаючи на важливу роль цих інститутів у політичній системі країни.

Підсумки аналізу процесу еволюції партійної системи у період 2009-2010 рр. та методологія дослідження викладені у доповіді Центру Разумкова "Партійна система України: особливості становлення, проблеми функціонування, тенденції еволюції". оприлюдненій в журналі "Національна безпека і оборона", №5, 2010. Центр Разумкова продовжив своє дослідження до нинішнього часу.

... За результатами дослідження в процесі становлення партійної системи України можна виділити шість етапів (включно із сучасним – незавершеним), підсумком кожного з яких ставали суттєві зміни у партійній системі аж до зміни її типу.

Це відповідно: 1990–1995 рр. (етап становлення багатопартійності); 1996–1999 рр. (етап формування системи поляризованого плюралізму); 2000–2004 рр. (етап переходу до системи поміркованого плюралізму); 2005 – лютий 2010 р. (етап стабілізації системи поміркованого плюралізму); з березня 2010р.

(етап посилення поляризації партійної системи та тенденції до системи з партією-гегемоном).

Партійна система України сформувалася як багатопартійна та пройшла у процесі еволюції шлях від атомізованої (перший етап) системи поляризованого плюралізму (другий-тертий етапи), до системи поміркованого плюралізму (четвертий – п'ятий етапи), пережила тенденцію до перетворення на систему з партією-гегемоном (друга частина п'ятого етапу) та відновлення плюралізму внаслідок Майдану.

Основними підсумками "після майданного" періоду еволюції партійної системи стали:

- вихід на політичну арену "нових" партій (створених в процесі акцій протесту та після їх закінчення – "Блок Петра Порошенка", "Народний Фронт", "Самопоміч"), зниження рівня підтримки "старих" партій (у т.ч. провладних – ВО "Батьківщина", ВО "Свобода") та "відносно нових" ("Удар");
- проєвропейське спрямування провідних політичних партій, що сформували коаліцію у Верховній Раді України;
- втрата підтримки і подальше сходження з політичної арени колишньої партії влади – Партії регіонів (партія зазнала розколу і була "заморожена"), а також її сателіта – КПУ;
- втрата політичним спадкоємцем Партії регіонів – Партією "Опозиційний блок" монополії на представництво інтересів виборців Півдня і Сходу України;
- переважно лідерський, "персоналістський" характер новоутворених партій, зменшення ваги ідеологій в їх діяльності, спрощення та уніфікація програмно-ідеологічних засад;
- послаблення позицій "останніх ідеологічних партій" в системі – КПУ та ВО "Свобода";
- "віртуалізація" діяльності політичних партій, домінування медіа-технологій, нерозвиненість організаційних структур в регіонах (особливо – у "нових" партій);
- посилення позицій популістських партій та поширення популізму в цілому;
- створення партій на основі структур громадянського суспільства, інкорпорація найбільш активних представників громадянського суспільства в партії;

- започаткування тенденції до утворення партій, які претендуватимуть на роль "нових", олігархічними групами – на перспективу місцевих і в розрахунку на можливість проведення дострокових парламентських виборів.

До складу партійної системи України на нинішньому етапі можна віднести до 10 політичних партій, які представлені у ВР або мають можливості впливу на політичний процес. У системі продовжують співіснувати середні і малі партії.

Система залишалася двополюсною. Один полюс представлений партіями парламентської коаліції (проєвропейської), інший (вага якого значно зменшилася) – "Опозиційним блоком". Рівень представництва крайніх правих політичних сил в Парламенті суттєво знизився, ліві партії не представлені взагалі.

Основні лінії поділу в партійній системі проходять між провладною коаліцією і опозицією, передусім, на основі ставлення до конфлікту на Донбасі та до соціально-економічної політики влади, зокрема, дій, спрямованих проти ФПГ, які підтримують опозицію. Водночас, існує напруга всередині коаліції, залежно від готовності партій нести солідарну відповідальність за соціально непопулярні наслідки соціально-економічної політики Уряду.

В цілому партійна система України в даний час зберігає ознаки системи поміркованого плюралізму, з обмеженнями, що накладаються умовами збройного конфлікту з Росією.

Активний процес утворення нових партійних проєктів, динамічні зміни у підтримці парламентських партій, можливе переформатування парламентської коаліції та Уряду, наступні місцеві, а не виключено, й дострокові парламентські вибори – усе це дає підстави для висновку, що процес еволюції партійної системи на даному етапі триває, а сама система ще не набула усталеного вигляду.

Повна версія [тексту](#)

Заступник генерального директора –
директор політико-правових програм
Центру Разумкова
Юрій ЯКИМЕНКО

ДОБРОВОЛЬЧІ БАТАЛЬЙОНИ ОBOB'ЯЗKOBО ПОВИHHІ БУТИ ПІДПОРЯДKOBАНІ ДЕРЖАВІ

Ми повинні розуміти, в яких умовах формувалися добровольчі батальйони. На той момент регулярна армія не могла протистояти противникові, і людей, які брали в руки зброю і йшли захищати інтереси України, приймали без особливої уваги до їхньої біографії.

Але згодом це треба було зробити і обов'язково враховувати при наданні їм статусу регулярних частин ЗСУ, Національній гвардії чи будь-яких інших силових структур. Фактично вони отримали від держави статус людей, що мають право носити зброю і застосовувати її. Інший момент, що сама лише наявність у людини судимості ще не робить її непридатною для виконання якихось функцій, тим більше якщо йдеться про захист своєї країни.

Також не варто забувати, що коли з'явилися перші добровольчі батальйони, на той момент ще

ніким неконтрольовані, то вже тоді було зрозуміло, що виникне проблема з великою кількістю людей, які мають бойовий досвід, отримали в руки зброю і які мають проблеми із законом. Такі добровольчі батальйони повинні мати чітке підпорядкування, вони обов'язково мають бути частиною державного апарату. Це функція держави — гарантування безпеки, інша справа, що держава до певного моменту не могла цю функцію виконати. Ось саме тоді виникла проблема, яким чином і до якої міри можна інтегрувати ці підрозділи в державні структури. Очевидно, що з цим завданням до кінця не впоралися.

Повна версія [тексту](#)

Заступник генерального директора – директор політико-правових програм Центру Разумкова Юрій ЯКИМЕНКО

СТВОРЕННЯ ПРЕФЕКТУР НЕОБХІДНЕ ДЛЯ НАГЛЯДУ ЗА ДІЯМИ ВЛАДИ НА МІСЦЯХ

У проєкті змін до Конституції України передбачено, що префекти будуть призначатися і звільнятися Президентом України за поданням Кабінету міністрів. Крім того, префекти будуть підзвітним і підконтрольними Кабінету і відповідальним перед Президентом України.

Те, що в Україні будуть створені префектури - це абсолютно нормальна світова практика, яка дозволить контролювати роботу місцевих органів влади. Префектури або інші суб'єкти від імені держави будуть здійснювати процес контролю роботи районних і міських адміністрацій, які в даний час фактично узурпували виконавчу владу на рівні районного та обласного самоврядування, адже, як відомо, адміністрація не тільки виконує обов'язки державної виконавчої влади на місцях, але і є виконавчим органом суб'єкта місцевого самоврядування.

Префектури необхідні для припинення злочинності в місцевих органах влади. Вони на місцевому рівні будуть стежити – не контролювати, а спостерігати за виконанням Конституції і законодавства

України органами місцевого самоврядування. Префектура - орган не правозастосовний, а орган нагляду. Важливо, щоб вони не втручалися в роботу місцевого самоврядування і не звели її на нівець.

Крім того префектури можливо будуть виконувати роботу з нагляду за діями влади на місцях.

Новим профільним законом прокуратура буде позбавлена повноважень загального нагляду за дотриманням законності владою на місцях. Також зараз в закон "Про судоустрій і статус суддів" готується розділ, у якому буде сказано про зміну функцій прокуратури.

Повна версія [тексту](#)

Науковий консультант з правових питань Центру Разумкова Віктор МУСІЯКА

В КОНСТИТУЦІЇ БУДУТЬ ЛИШЕ ПОСИЛАННЯ НА ЗАКОН ПРО ОСОБЛИВИЙ РЕЖИМ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА ДОНБАС

Конституційна комісія планує передбачити в перехідних положеннях зміненої Конституції України дію закону про особливий режим місцевого самоврядування в ряді районів Донецької та Луганської областей.

Там буде сказано, що особливий режим самоврядування визначатиметься окремим законом, як і є на

даний момент. Тобто в Конституції не буде окремих положень, а лише посилання на чинний закон про особливий режим місцевого самоврядування в ряді районів Донецької та Луганської областей.

Що стосується Криму, то в Конституції можливі окремі положення з застереженням, що дія цього розділу Конституції припиняється після відновлення юрисдикції України на даній території.

Також у запропонованому положенні про можливість призупинення діяльності органу місцевого самоврядування, який ухвалив небезпечне рішення, наприклад, щодо територіальної цілісності України, встановлено, що президент вносить відповідне подання до Конституційного суду, і якщо КС підтверджує неконституційність такого рішення, тоді Верховна Рада ухвалює рішення про позачергові вибори.

Повна версія [тексту](#)

Науковий консультант з правових питань Центру Разумкова Віктор МУСІЯКА

Національна безпека і оборона

НАСЕЛЕННЯ СХІДНОЇ УКРАЇНИ ГОТОВЕ ЧИНИТИ ОПІР У РАЗІ РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ

Нещодавно було опубліковано таємну доповіді Генштабу РФ, в якій йдеться про захоплення російськими військами Лівобережної України за 15 діб. Після перегляду копії цих матеріалів і як людина, що має за плечима 20 років військової служби, можу сказати, що виглядають вони досить правдоподібно. Я не можу стверджувати, що це справжній документ, але він дуже схожий на реальний. Сам факт появи такого сценарію, серйозність його опрацювання дає досить тривожні сигнали для України і не в останню

Співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова
Олексій МЕЛЬНИК

чергу для всього світу. Якщо подібні ідеї народжуються в голові і опрацьовуються на картах, то потім є бажання втілити їх у життя у їхніх авторів і в тих, кому вони пропонують такі плани.

Якщо такий план дійсно існує, то у ньому є один дуже істотний прорахунок. Він полягає якраз у тому, що як противник розглядаються українські урядові сили і добровольчі батальйони. У плані згадуються регіони, що розглядаються як потенційні території для окупації, вони населені людьми, які, за оцінками авторів, дружньо налаштовані до Росії. Автори чекають, що вторгнення вітатиметься і не з'явиться жодного опору. Але це ключовий прорахунок, оскільки за межами території, яка зараз окупована, я сумніваюся, що сили вторгнення зустрінуть ту ж підтримку, що була рік тому на Донбасі.

Повна версія [ТЕКСТУ](#)

НОВА ТАКТИКА РФ

Бойовики на сході України не припиняють безуспішних локальних атак. При цьому їхня мета — не захоплення територій чи розгортання широкомасштабного наступу, а дестабілізація і виснаження України. Насамперед тому, що український народ постійно зазнає втрат — гинуть люди, є десятки поранених.

Часто українські військові мають зв'язані руки і змушені пасивно відбивати напади. Найгірше — це загроза падіння бойового духу і деморалізації наших військових, адже найчастіше вони скаржаться не на низьку зарплату чи погане постачання, а на відсутність повноцінної можливості воювати і захищати своє життя, виконувати поставлені завдання.

Важливо відзначити, що попри всю очевидність військової загрози Росії у вигляді збройних нападів і

найманців, її основна мета все-таки спрямована всередину країни. Довкола цього і повинна будуватися основна стратегія України для протидії російській агресії.

Військові методи дуже важливі, але виключно ними нам не можна виконати завдання з протидії тактиці Росії. Головне — не допустити дестабілізації ситуації всередині країни, що само по собі значно складніше і важче. Адже це передбачає успішне проведення реформ, боротьбу з корупцією і знешкодження російської пропаганди.

Повна версія [ТЕКСТУ](#)

Співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова Олексій МЕЛЬНИК

М'ЯКА ПОЗИЦІЯ ООН ДОЗВОЛЯЄ РОСІЇ ПРОДОВЖУВАТИ АГРЕСІЮ ПРОТИ УКРАЇНИ

Економічні санкції суттєво впливають на Росію. Проте вони не мають швидкого впливу на зовнішню політику країни. Конфлікт загострюватиметься, і я маю на увазі не лише протистояння на Донбасі, але й конфлікт Росії з усім світом. Зараз настав той небезпечний період, коли РФ відчуває вплив санкцій, втрачає свої потужності та резерви, необхідні для ведення війни, але вона ще є достатньо сильною для того, щоб продовжувати курс, який обрав Путін на початку минулого року.

Позиція Генерального секретаря ООН стосовно Росії не є солідарною з навколишнім демократичним світом. Не провокувати Росію сьогодні — абсолютно безперспективний варіант для будь-якої впливової міжнародної організації. Намагаючись не провокувати Росію, Генеральний секретар ООН обходить гострі

кути, не називає речі своїми іменами і тим самим дає Путіну сигнал стосовно подальшого втілення в життя свого плану. Присутність очільника ООН на параді в Москві також свідчить про підігрування Кремлю.

Під час підписання мінських домовленостей Путін виконував роль посередника і миротворця. І в цьому йому підігрували як західні партнери, так і українська сторона. Якби Путіна було представлено як лідера країни-агресора, яка несе відповідальність за події, що відбуваються на Донбасі, все було би інакше.

Повна версія [ТЕКСТУ](#)

Співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова Олексій МЕЛЬНИК

МІЖ НАТО І РОСІЄЮ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ ПРОТИСТОЯННЯ У СХІДНІЙ ЄВРОПІ

До погроз, які постійно звучать з боку Росії, додалася ще одна — тепер Кремль заявив, що розміщення американських систем ПРО в Польщі і Румунії автоматично зробить їх потенційними мішенями для російських ядерних ракет.

Ескалація перебуває на етапі загострення, і сьогодні немає ознак того, що найближчим часом можуть бути досягнуті якісь домовленості про заморожування чи деескалацію напруженої поточної ситуації.

Таким чином, ми знаходимося на етапі взаємного підвищення ставок. Нарощування сил на східному фланзі з боку країн НАТО цілком доцільне, адже Росія дуже добре розуміє мову сили і логічних аргументів. Коли вона бачить, що опонент готовий протидіяти

(не лише демонструвати силу, але і застосувати її), то найчастіше відступає.

Водночас є спроби зберегти наявну комунікацію між протиборчими сторонами і, можливо, встановити нові контакти, наприклад, на рівні військових, щоб ситуація не вийшла з-під контролю повністю.

Проте обставини вельми небезпечні. З кожним витком ескалації зростає ймовірність незапланованого інциденту, який може спровокувати справжній збройний конфлікт.

Повна версія [ТЕКСТУ](#)

Співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова Олексій МЕЛЬНИК

ЗМЕНШЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВИПЛАТ НЕ БУДЕ ЕФЕКТИВНИМ БЕЗ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

Жити у борг роками є абсолютно неприйнятною політикою, яка врешті-решт приводить країну до колосальних проблем. І ми це бачимо не тільки у Греції, але й в Україні.

Другий урок: вихід із таких ситуацій є дуже тривалим, болючим і потребує величезних жертв — зменшення споживання, багатьох соціальних програм. І це також слід мати на увазі стосовно перспектив України.

По-третє, ця проблема є надзвичайно гострою і чутливою у політичному плані. Вона викликає серйозне політичне напруження в суспільстві, і уряд, який береться виводити країну з такого стану, має бути готовий до цього — і матеріально, і морально.

Крім того, ми повинні розуміти, що далеко не всі обмеження самі по собі можуть бути корисними, адже коли ви скорочуєте бюджетні витрати, ви збільшуєте навантаження на громадян, які також скорочують свої витрати, і так економіка впадає у затяжну рецесію.

Тому будь-які заходи такого структурного корегування повинні супроводжуватися активізацією інвестиційного процесу. А це означає, що мають відбуватися певні зміни в інвестиційному середовищі ведення бізнесу: бізнес має бути зацікавлений у вкладанні капіталу в перспективні галузі. Без одночасного підвищення конкурентоздатності у перспективних галузях такі програми стабілізації, як показує досвід Греції, не спрацьовують. Те, що ми бачимо сьогодні у Греції такі проблеми — і всередині країни, і у відносинах із державами Євросоюзу — свідчить, що ці завдання стабілізації виконуються не дуже добре.

Але Греція — член Євросоюзу і член зони євро. Абсолютно зрозуміло, що дефолт Греції може спричинити дуже серйозні наслідки для зони євро в цілому. Звісно, країни євросони не стільки рятують Грецію, скільки рятують себе. Але я бачу й інше — зростає кількість голосів за те, щоб Греція залишила євросону, щоб вона припинила створювати загрозу всім іншим членам. Зокрема такі настрої дуже очевидні у Німеччині — провідній країні зони євро, від якої значною мірою залежить функціонування цієї зони.

А стосовно України, то абсолютно зрозуміло, що її вплив на економіку Євросоюзу не є таким великим. Ми маємо маргінальне значення з точки зору розвитку Європейського Союзу, наш експорт абсолютно не є критичним для ЄС, ми лише на початковому етапі реалізації Угоди про асоціацію, а це, як ви розумієте, абсолютно інший статус, ніж країна-член зони євро і ЄС.

Повна версія [тексту](#)

Науковий консультант з економічних питань
Центру Разумкова
Володимир СІДЕНКО

ГРЕЦІЯ ТА УКРАЇНА ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ТОГО, ЩО НЕ ЗВАЖАЛИ НА СВОЇ ЕКОНОМІЧНІ МОЖЛИВОСТІ

Варто зауважити, що проблеми Греції та України дуже схожі, адже, на жаль, обидві країни жили не звертаючи уваги на свої реальні економічні можливості. Суттєво зростали витрати, які не були зумовлені відповідними надходженнями, зростав державний борг, не було належно збалансованого соціального захисту.

Ми бачимо, що однакова природа протестних настроїв у Греції та Україні пов'язана із загрозою зменшення соціальних виплат. Ми повинні навчитися жити зі збалансованим бюджетом.

Греції значно легше вести переговори з міжнародними кредиторами, адже вона є членом ЄС. Тому

Греція, знаходиться у значно комфортніших умовах порівняно з Україною, якій треба не лише захищатися від військової агресії, але й стабілізувати економіку після зростання боргів, інфляції і падіння національної валюти.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова
Василь ЮРЧИШИН

КОЛИВАННЯ КУРСУ ГРИВНІ СУТТЄВО ЗАЛЕЖИТЬ ВІД СИТУАЦІЇ НА ДОНБАСІ

Подальша доля валютного ринку в Україні дуже залежить від ситуації на Донбасі. Якщо не буде подальшої агресії, то можна чекати, що нинішній курс національної валюти “законсервується”. При цьому, звичайно, продовжаться незначні коливання довкола нинішнього рівня валютних котирувань.

Можна дискутувати стосовно того, наскільки сприятлива чи погана нинішня стабілізація курсу, проте очевидно, що економічні агенти в цілому її прийняли.

Війна — це не єдиний чинник курсових коливань. Тіньовий ринок, адміністративні заходи Нацбанку і обмеження для населення на купівлю валюти — складові валютних дисбалансів.

Іншим чинником є довіра. Сьогодні зберігається чимала недовіра до дій влади, і як тільки влада починає говорити про стабільність курсу чи цін, населення відразу “напружується”. Всі бачать у цьому якийсь підтекст. Тобто окрім девальвації валюти, ми бачимо істотну девальвацію довіри.

Дуже важливо, щоб слова влади підтверджувалися реальними діями.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова Василь ЮРЧИШИН

ЗОЛотовАЛЮТНІ РЕЗЕРВИ ВЖЕ НЕ ЗДАТНІ ЗАХИСТИТИ РОСІЙСКУ ЕКОНОМІКУ ВІД САНКЦІЙ

Можливо, спочатку і складалося враження, що санкції пройдуть для росіян непомітно, проте зараз вже всім зрозуміло, що вони боляче б'ють по російській економіці і простих росіянах. У перші місяці "працювали" запаси, зокрема і золотовалютні резерви. Проте в умовах постійного зменшення капіталу і подальшого вимивання золотовалютних резервів приводів для оптимізму дедалі менше.

Істотно знизилася купівельна спроможність росіян, передусім через девальвацію рубля, а великий бізнес унаслідок обмеження кредитування перебуває у зовсім скрутному становищі.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова Василь ЮРЧИШИН

В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ БОРОТЬБА З ТІНЬОВИМИ ДОХОДАМИ НЕ МАТИМЕ ОЧІКУВАНОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ

Боротьба уряду з тіньовими зарплатами українців ймовірно не матиме очікуваного результату, адже в умовах нинішньої нестабільності не варто чекати, що люди відкриватимуть інформацію про своїх доходи. Зараз бажання більшості людей дуже прості: отримати на руки зароблене і відкласти на чорний день, тому що незрозуміло, що буде завтра. Люди живуть нинішнім і завтрашнім днем, а про пенсію через 20 років думають в останню чергу.

На жаль, українці не вірять у реформи взагалі і в зниження фіскального тиску зокрема. Досвід показує,

що коли в одному місці податки знижуються, то в іншому — підвищуються.

Видатки ж бюджету взагалі малозрозумілі. Тому влада повинна продемонструвати, що вона не лише збирає гроші, але і раціонально їх використовує.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова Василь ЮРЧИШИН

Є ВСІ ПІДСТАВИ ОЧІКУВАТИ, ЩО КРЕДИТОРИ ПОГОДЯТЬСЯ НА РЕСТРУКТУРИЗАЦІЮ БОРГУ УКРАЇНИ

Перш за все хотів би зазначити, що на мою думку дефолту в Україні не буде. Україна, по-перше, має певні ресурси для того, щоб залишитися платоспроможною. З іншого боку, МВФ заявив, що все одно продовжить співпрацювати з Україною, незалежно від того, які будуть досягнуті домовленості з кредиторами.

Дуже важливо, що МВФ безпосередньо долучився до переговорів з кредиторами. Це досить серйозний сигнал про те, що спільне рішення буде знайдено.

Скасування частини боргу зараз навряд чи можливе. Але є всі підстави чекати, що відбудеться відстрочення

основної суми і деяке зменшення виплати відсотків, тобто так звана реструктуризація. Йдеться про те, щоб виплату боргів перенести не на кінець цього чи наступного року, а років на п'ять. Є надія, що за цей час українська економіка прийде до тями, і в ній генеруватимуться ресурси, які зможуть бути використані як для економічного оновлення, так і для повноцінної виплати боргів.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова Василь ЮРЧИШИН

Енергетика

УКРАЇНЬСЬКА ГТС ТРАНСПОРТУВАТИМЕ ГАЗ ЯК ДО ЄС, ТАК І З ЄС ДО УКРАЇНИ

Роль української газотранспортної системи в європейській енергетичній системі поступово змінюватиметься. Поштовхом до глобальних газових змін стали газові кризи 2006 і 2009 років. Відтоді Європа робить багато спроб для модернізації своєї газотранспортної інфраструктури і диверсифікації поставок газу.

На даний момент через українську ГТС проходить значно менше газу, ніж раніше. У такому контексті,

вочевидь, роль української ГТС змінюватиметься. Вона працюватиме як на транзит до ЄС, так і на реверс газу з ЄС до України.

Повна версія [тексту](#)

Директор енергетичних програм
Центру Разумкова
Володимир ОМЕЛЬЧЕНКО

Соціальна сфера

РЕФОРМУ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ПОТРІБНО ПОЧИНАТИ З ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ

Із 2017-го українські школярі знову навчатимуться у школах 12 років. Останній дзвоник перші випускники "дванадцятирічки" почують у 2029 році. Провівши додатковий рік за партою, школярі матимуть більше часу, щоб обрати професію і вирішити, що робити далі — продовжувати навчання чи починати працювати.

На моїй пам'яті за 24 роки це вже п'ята спроба змінити кількість років навчання у школі. Жодна з цих спроб не була завершена. Ми можемо мати погано освічених дорослих людей, які поповнять армію якщо не безробітних, то дешевої робочої сили.

Передусім варто звернути увагу на відсутність інфраструктури для шкільної освіти, починаючи від достатньої кількості місць у дитсадках і завершуючи обладнанням середніх шкіл. Це лабораторії, комп'ютери, швидкісний інтернет, обладнані кабінети фізики, хімії, біології і всіх інших природничих наук.

У широкому сенсі до інфраструктури я відношу наявність якісних підручників, а також якісно підготовлених вчителів.

Реформу шкільної освіти потрібно починати з підготовки вчителів у педагогічних вишах і готувати реформу 5-7 років. Спершу покращити якість освіти майбутніх учителів, потім забезпечити їм гідну зарплату, а вже після того реформувати шкільне навчання.

Повна версія [тексту](#)

Директор соціальних програм
Центру Разумкова
Людмила ШАНГІНА

Соціологія

Дослідження проведене соціологічною службою Центру Разумкова з 22 по 27 травня 2015 року. Було опитано 2007 респондентів віком від 18 років у всіх регіонах України, за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей за вибіркою, що репрезентує доросле населення України за основними соціально-демографічними показниками. Теоретична похибка вибірки (без врахування

дизайн-ефекту) не перевищує 2,3% з імовірністю 0,95.

Опитування проводилося у рамках моніторингу ставлення громадян до реформ в Україні. Дослідження проведене за підтримки Уряду Швеції. Більш докладно з результатами соціологічних досліджень, проведених Центром Разумкова, можна ознайомитися на нашому сайті <http://www.razumkov.org.ua>.

Оцініть, будь-ласка, позитивно чи негативно реформи та дії влади у різних сферах впливають на Ваше особисте становище,
% опитаних

Напрями реформ:	Вплив			
	Позитивний	Негативний	Відсутній	Не відповіли
Оновлення влади та люстрація	15,8	20,5	63,5	0,1
Судова реформа	6,9	18,0	74,6	0,5
Децентралізація та реформа місцевого самоврядування	11,5	20,2	67,9	0,4
Реформа державного управління	8,9	19,1	71,6	0,4
Дерегуляція та розвиток підприємництва	8,5	18,3	72,3	1,0
Реформа правоохоронної системи	13,6	20,5	65,4	0,5
Реформа системи національної безпеки та оборони	20,1	21,3	58,2	0,4
Реформа системи охорони здоров'я	9,2	36,4	54,1	0,3
Податкова реформа	6,2	28,0	64,5	1,3
Програма енергонезалежності та реформа енергетики	9,8	41,9	48,2	0,1
Популяризація України у світі	28,1	12,8	58,8	0,4
Реформа сільського господарства	7,6	21,7	70,4	0,4
Реформа освіти	9,5	20,8	69,2	0,5
Реформа управління державною власністю	6,5	17,8	75,1	0,6
Реформа фінансового сектору	6,0	26,5	66,7	0,8

Наскільки добре нова влада України справляється з різноманітними завданнями,
% опитаних

	Дуже погано	Скоріше, погано	Важко сказати напевно	Скоріше, добре	Дуже добре	Важко відповісти	Середня оцінка
Підтримка закону й порядку	29,9	31,7	20,4	13,9	0,8	3,2	2,22
Боротьба з корупцією	51,7	29,0	11,4	4,5	0,3	3,0	1,69
Забезпечення своєчасної виплати заробітної платні, стипендій, пенсій	15,1	16,8	24,2	34,6	5,5	3,8	2,99
Скорочення інфляції	53,3	30,9	10,3	2,3	0,2	2,9	1,61
Стимулювання економічного росту	50,0	30,5	11,9	2,7	0,3	4,7	1,67
Забезпечення доступу громадян до об'єктивної інформації	24,2	23,0	25,4	17,3	2,3	7,9	2,46
Забезпечення справедливості в справі приватизації найбільших державних підприємств	34,2	25,3	19,2	4,3	0,6	16,5	1,95
Формування державного бюджету на 2015 рік	33,4	26,0	19,2	3,4	0,8	17,4	1,94
Дотримання прав і свобод громадян	21,0	22,2	30,6	18,4	1,6	6,2	2,55
Забезпечення свободи засобів масової інформації	17,6	20,1	26,4	26,0	3,0	6,9	2,75
Боротьба із злочинністю	34,3	32,6	19,8	7,4	0,9	5,0	2,03
Забезпечення незалежності і безпеки держави	31,6	28,9	20,9	11,0	1,1	6,4	2,16

Події Центру Разумкова

УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНОМУ КРУГЛОМУ СТОЛІ “ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ І ВИБОРИ В УКРАЇНІ”

26 червня 2015р. заступник генерального директора — директор політико-правових програм Центру Разумкова Юрій Якименко взяв участь у роботі міжнародного Круглого столу “Політичні партії і вибори в Україні”.

Захід був організований Інститутом держави і права ім. Корецького НАН України, Фондом імені Кшиштофа Скубішекського (Польща) та Юридичною фірмою “Салком”.

Ю. Якименко представив учасникам круглого столу доповідь [“Партійна система України: динаміка і чинник змін”](#).

ЗУСТРІЧ З ДЕЛЕГАЦІЄЮ АКАДЕМІЇ СУСПІЛЬНИХ НАУК КНР

25 червня 2015р. у Центрі Разумкова відбулась експертна зустріч з делегацією Академії суспільних наук Китаю на чолі з заступником директора Інституту досліджень Росії, Східної Європи і Центральної Азії Сунь Ли.

У зустрічі взяли участь секретар депутатської групи Верховної Ради з міжпарламентських зв'язків з КНР І.Никорак, начальник відділу Департаменту країн Азіатсько-тихоокеанського регіону МЗС України Д.Погребний, радник Посольства КНР в Україні Чжен Вей, завідувач відділом Далекого Сходу Інституту сходознавства ім. А.Кримського НАН України В.Кіктенко, наукові співробітники Національного інституту стратегічних досліджень А.Гончарук і С.Кошевий.

Центр Разумкова представляли співдиректори програм зовнішньої політики і міжнародної безпеки Олексій Мельник і Михайло Пашков, директор економічних програм Василь Юрчишин, провідний експерт енергетичних програм Віктор Логацький.

Під час зустрічі обговорювалися перспективи українсько-китайського співробітництва у різних сферах (політика, економіка, енергетика, сільське господарство тощо). Наголошувалося на зацікавленості України і КНР у поглибленні і розширенні взаємовигідних контактів, ефективному використанні наявного потенціалу співпраці.

Сторони обмінялися оцінками і думками стосовно розвитку ситуації у євразійському регіоні і світі, обговорили проблеми глобальної і регіональної безпеки тощо. Наголошувалося на важливості проведення спільних дослідницьких проектів у різних сферах, активізації контактів між науково-дослідницькими структурами обох країн.

ЗУСТРІЧ З ПРЕДСТАВНИКАМИ МІНІСТЕРСТВА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

25 червня 2015р. у Центрі Разумкова відбулась зустріч Директора Департаменту стратегії закордонної політики Міністерства закордонних справ Республіки Польща pana Войцеха Зайончковського, І секретаря Посольства Республіки Польща в Україні pana Даріуша Станішевського та ІІ секретаря Посольства pana Яна Мазурека з керівництвом та експертами Центру Разумкова.

Під час зустрічі обговорювалася тема двосторонніх відносин між країнами та поточна ситуація в світі.

УЧАСТЬ В ОРГАНІЗАЦІЇ ПАРЛАМЕНТСЬКОГО ЕКСПЕРТНОГО СЕМІНАРУ З ОБМІНУ ДОСВІДОМ З ПИТАНЬ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ

18-19 червня 2015р. у Верховній Раді України відбувся Парламентський експертний семінар з обміну досвідом з питань Міжнародного кримінального суду.

Співорганізаторами заходу виступили міжнародні організації Парламентарії Глобальної Дії, Правозахисний порядок денний і Центр Разумкова за сприяння Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин Верховної Ради України.

У заході брали участь народні депутати України, представники Міжнародного кримінального суду, члени Європейського Парламенту, експерти та представники громадськості. Науковий консультант Центру Разумкова Віктор Мусіяка виступив з доповіддю на вступній сесії семінару.

УЧАСТЬ В ОБГОВОРЕННІ ДОСЛІДЖЕНЬ ФОНДУ БЕРТЕЛЬСМАННА

18 червня 2015 року директор економічних програм Центру Разумкова Василь Юрчишин взяв участь у презентації та публічному обговоренні двох досліджень, здійснених за сприяння та участі Фонду Бертельсманна. Дослідження, яке було підготовлене Віденським інститутом міжнародної економіки, розглядає перспективи економічного зростання в Україні.

Повна версія [дослідження](#)

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНИХ І ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА РАЗУМКОВА

Адреса: 01015, Україна, Київ, вул. Лаврська, 16

Телефон: (044) 201-11-98, факс.: (044) 201-11-99

Зворотній зв'язок: newsletter@razumkov.org.ua